

Iran säger: "Svampmolnet är på väg"

Hoten mot Israel från Iran eskalerar dagligen... ibland känns det som nästan varje timme. Först deklarerar den iranske presidenten Mahmoud Ahmadinejad fräckt att Israel borde "utraderas från kartan", sen säger han djärvt att Förintelsen är en myt förövad av skuldtyngda européer. Nu exporterar han det hatet globalt.

Rapporter har kommit i dagen att islamiska, militanta värvare rekryterar självmordsbombare i England på grund av den lätthet med vilken de

kan resa till Israel. Det hotas med så många som 70 attacker framöver.

När Ester (i Bibeln) hotades med totalt utplånande av hennes landsmän, utmanades hon av Mordokaj med dessa ord: "För om du tiger denna gång, skall judarna få hjälp och befrielse från annat håll, men du och din fars hus kommer att förgöras. Vem vet om du inte har nått kunglig värdighet just för en tid som denna?"

Ester antog utmaningen, utlyste en dag av bön och fasta och blev ett instrument i Guds händer för att befria sitt folk från undergång.

Vid ett möte i New York City (ja, samma New

York City som attackerades av terrorister 9/11) nyligen var det en grupp som kallar sig själva "De islamiska tänkarnas samhälle" som viftade med sina baner och flaggor som symboliserar en önskan att föra hela världen in under islamiskt styre. Här är några enstaka citat från denna radikala grupp:

Ledaren för gruppen ropar på arabiska och de församlade svarar:

"Med vårt blod och våra liv vill vi befria al Aqsa!"

Ledaren: "Israeliska sionister, vad säger ni? Den verkliga Förintelsen är på väg. Takbeer!"

Svar: "Allah Akbar!"

Och en annan vers från denna demoniska recitation ger följande varning:

"Sionister, sionister, ni kommer att få betala! Allahs vrede är på väg! Israeliska sionister, ni ska betala! Allahs vrede är på väg! Svampmolnet är på väg! Den verkliga Förintelsen är på väg!"

Den diaboliska tiraden avslutas med: "Islam kommer att dominera världen. Islam är den enda lösningen! Takbeer... Ett annat svampmoln mitt i Israel!"

Det är tid för Guds folk att stå upp och bli någonting att räkna med! Det är tid att uppmana

Biolog Hans Hästbacka i Närpes:

Vi kan inte leva utan naturen

I serien fritidsintressen har vi denna gång vänt oss till Hans Hästbacka, biolog och naturkännare i Närpes, för att få råd och synpunkter på natur och naturupplevelser.

Men först vill vi veta vem han är och vad han gör.

Hästbacka är tidig feminist som föddes i Kristinestad och växte upp i Vasa. Sedan 30 år tillbaka är han bosatt i Närpes. Adressen finns på Vargholmsvägen i Kalax, i en gammal röd stockstuga som renoverats. Till familjen hör hustrun Isa och dottern Tove, som är hästfantaster och har en egen häst, ett sto med föl, unghäst idag.

Namnet Hans Hästbacka är säkert bekant för många som lyssnar på radio och tittar på naturprogram i tv. Förutom engagemang på dessa fronter är han också författare och har vid det här laget hunnit ge ut 10 böcker. Den färskaste boken är Vintern, som är den fjärde och sista i en serie om våra årstider.

Frilansar för fem uppdragsgivare

– Jag jobbade först för Statens fiskeriforskning, där jag var fältassistent och var ute med fiskarna. Det höll jag på med i sex-sju år. Men sedan 25 år tillbaka är jag frilansare. Vissa dagar är jag disponerad för radio och tv. Jag har en stor frihet och det tycker jag är idealiskt.

– Jag skriver just nu för tre tidningar: Vasabladet, Finlands Natur och Frisk Bris. Den sistnämnda tidningen är en gammal fin båtiddning. Jag skriver där om skärgården och naturen ute i havsbandet.

– Jag jobbar för Radio Österbotten, "Naturväkteriet", en gång i månaden. Vidare är jag medarbetare i FST:s programserie "Uteliv". Det är mina fem uppdragsgivare.

– Sen blir det emellanåt en del bokarbete. Jag får ibland en del beställningar. Och så fotograferar jag ju mycket också. Jag håller en del föredrag, senast för fotoklubben Ibis som har ett galleri i stads- huset. Det är en aktiv, tvåspråkig fotoförening i Vasa.

Den vecka då Mst intervjuade Hästbacka hade han också varit i Sundom och hållit ett föredrag om fåglarna på Söderfjärden.

– Ibland är jag också med på någon lägerskola. På Storskär

i Sundom har jag varit flera gånger.

Naturturismen på kommande

Hans Hästbacka är också utbildad skärgårdsguide.

– En skärgårdsguide ska kunna mycket om naturen och kulturen. Jag gick en kurs som för några år sedan anordnades av Vasa yrkesutbildningscenter för vuxna i Vasa. Det var en givande kurs. Vi var 13 deltagare, de flesta från Vasa.

– Naturturismen i Österbotten är på kommande. Natur- och ödemarksguider utbildas hela tiden.

Hästbacka berättar att Forststyrelsens naturtjänst i Vasa kan ge mycket information och dit kan man vända sig om man behöver kolla upp olika saker innan man ger sig ut i (okänd) skog och mark.

Antal vandringsleder ökar stadigt

Det här med vandringsleder är relativt nytt.

– Där finns flera vandringsleder i olika kommuner, och i skärgården har Forststyrelsen flera naturstationer. Det är före detta sjöbevakningsstationer som rustats upp.

Då det gäller vandringsleder i Österbotten ger Hästbacka följande exempel:

– Björkö-Panike vandringsled är fin. I Maxmo finns Västerö vandringsled. Strax utanför Vasa har vi Öjenskogen i Sundom där det finns en nyinrättad led som invigdes i höstas. Där finns det klar och bra information och rastställen. Det är fantastiskt att det finns en så fin skog inom cykelavstånd från Vasa. I Larsmo finns en lång vandringsled.

– Det är bra att det satsas på vandringsleder. De underhålls och kommer därför att fortsätta att finnas kvar. Vid de olika lederna finns det alltid information om t.ex. hur lång leden är. Lederna blir allt populärare, för där kan folk gå tryggt utan att tappa bort sig och där finns ju den här information om naturen som man vill ha.

– Vill man få närmare information om specifika vandringsleder kan man som sagt vända sig till Forststyrelsen som också tillhandahåller kartor och olika publikationer.

Nationalparker och naturparker

För den som är lite mera "avancerad" kanske ett besök i en nationalpark kan vara lockande.

– Om man bor i Österbotten är Lauhanvuori nationalpark i Storå

”

Naturintresset bland folk ökar, konstaterar Hästbacka. Under min tid har det ökat i sakta mak hela tiden. Det finns ett stort intresse för att bevara en natur där man kan rekreera sig, men också för att bevara naturen för dess egen skull.

kommun den som ligger närmast till. Det finns bilväg ända upp till toppen och sen finns det förstärkta vandringsleder där.

– En nationalpark är till enkom för människan, för hennes vandringsleder, och för gäster som kommer utifrån. Dels skyddas naturen, dels får man vandra längs lederna, också utanför dessa.

Med naturparkerna är det annorlunda.

– Naturparkerna är fredade för naturens egen skull och för forskning. En del är helt stängda för allmänheten. Det finns några naturparker där det finns vandringsleder, men där får man inte avvika från lederna. Både nationalparker och naturparker är grundade på statlig mark. Vill man få information om olika national- och naturparker kan man vända sig till Forststyrelsens naturtjänst som har färsk information.

– I de flesta parker finns ett informationscenter och där finns en eller flera personer på plats under sommarhalvåret. Där kan man också om man vill beställa guidning på sommaren.

Skärgårdsguidning

Alla har inte tillgång till egen båt för att åka ut i skärgården. För dem och för tillfälliga besökare och turister utgör skärgårdsguidning ett bra alternativ som man kan anlita för att se närmare på den del av skärgården som intresserar en.

– Skärgårdsguidning är ett samarbete mellan guider och båtfolk som har licens för att transportera folk. Det finns färdiga program som guiderna har. Sen kan man också skraddars ett program för kunden enligt hans önskemål.

Som exempel på utflyktsmål för en guidad skärgårdstur nämner Hästbacka Valsörarna, Mickelsörarna, Norrskär och Rönnskär.

– På Mickelsörarna har Forststyrelsen på somrarna en egen guide på naturstationen.

Valsörarna och Mickelsör-

FOTO: STEN-GÖRAN LILJESTRÖM

Hans Hästbacka är känd som en av våra främsta naturexpert och medverkar flitigt både i tidningar, radio och tv. Han skriver också egna böcker, i år gav han ut en bok om vintern. Han konstaterar också att intresset för naturen ökar bland vanliga människor.

rarna är förmodligen bekanta för många. Men var finns Norrskär och Rönnskär kanske någon undrar.

– Norrskär är en liten ögrupp nästan mitt ute i Kvarken; den hör till Korsholm. Rönnskärs naturstation hör till Bergö. Att ta sig dit från Vasa tar 1,5 – 2 timmar.

Vad kostar en guidning?

Hästbacka ger ett exempel på vad en heldagstur på åtta timmar med guidning i skärgården kostar.

– Min avgift är 280 euro och båtförarens är 600 euro. Sen varierar förstås priserna lite beroende på vem man anlitar.

Det kan låta dyrt, men då måste man betänka att guiden och båtföraren har skaffat sig utbildning, utrustning, båt m.m. och måste ha försäkringar som täcker eventuella olyckor. Den båtförare som

Hästbacka brukar anlita kan ta tolv passagerare.

Allemansrätten någonting unikt

Vi som bor i Norden har en mycket större frihet än människor i många andra länder då det gäller att röra sig ute i skog och mark. Och det har vi vår unika allemansrätt att tacka för.

– Allemansrätten ger en oerhörd frihet som vi har bara i de nordiska länderna. Man får röra sig fritt i skog och mark, men inte på odlade områden eller på folks gårdsplaner.

– Naturintresset bland folk ökar, konstaterar Hästbacka. Under min tid har det ökat i sakta mak hela tiden. Det finns ett stort intresse för att bevara en natur där man kan rekreera sig, men också för att bevara naturen för dess egen skull. Det ser man ju också

med de statliga naturskyddsprogrammen, som Natura 2000 och Strandskyddsprogrammet. Det måste finnas skyddsprogram så att människan inte exploaterar allting. Det har nämligen visat sig att den enda natur som bevaras är den skyddade naturen. Förr eller senare utnyttjas också oröda områden om de inte är skyddade. Jag tycker att människan har ett stort ansvar att bevara naturen och de arter som finns.

Behöver vi vargen?

Hästbacka bor på Vargholmsvägen och då bara måste man kolla in hans syn på vargen och den hysteri som den på senare år gett upphov till. Behöver vi vargen? Och varför i så fall?

– Det som är märkligt med vargen är att den injagar så mycket rädslor och skräck i människan. Den har någonting svårfångat och

denna nation att falla ner på knä inför Gud den allsmäktige, ångra sig och söka Hans ansikte till befrielse för vår nation och för Israels folk.

(Jerusalem Prayer Team)

Fem kilometer lång Bibel

Bibeln ska in i Guinness Rekordbok. Men det är inte Bibeln i vilken form som helst, utan i kinesiska tecken på ett flera tusen meter långt sidentyg. Hantverket uppges vara det längsta sidentyget med kinesiska tecken i världen och upphovsmarknadsföretaget Beijing Tongchuang Culture Co.

Ltd. förväntar sig en plats i Guinness Rekordbok. Tygrullen består av 50 delar med vardera 100 m tyg, och den totala längden uppgår till 5000,77 m, enligt den kinesiska tidningen Ta Kung Pao.

Det totala antalet tecken överstiger 900 000, och det tog ett och ett halvt år för en kalligraf att färdigställa alstret som ägs av Ma Li, vd på Beijing Tongchuang Culture Co. Ltd.

– En turnerande världsutställning kommer att lanseras och är nu under förberedelse, säger Ma Li.

Enligt Ta Kung Pao är silket producerat i Hu Zhou i Kina, och av högsta kvalitet. Silket

är vitt, vilket symboliserar helighet och syftet med sidenbibeln är ett främjande av kommunikation och ökad förståelse mellan väst och orientaliska kulturer. (Lisa Eriksson i Dagen)

Hundra dagar av barmhärtighet

Med anledning av att det är tolv år sedan folkmordet i Rwanda kommer ett team på 35 hjärtkirurger från Australien att ta del i ett globalt missionsprojekt som syftar till att ge hopp genom 100 dagar av barmhärtighet. Mellan 7 april och 15 juli, samma dagar som det 100 dagar långa folkmordet som

år 1994 krävde nästan en miljon rwandiers död, kommer Hope Rwanda att vara där. Teamet "Operation öppet hjärta" kommer att utföra livräddande kirurgi på barn och vuxna som lider av reumatiska och medfödda hjärtsjukdomar och rekonstruktiv kirurgi på barn och vuxna som har kliven läpp och/eller missbildningar i gommen. Grundare av Hope Rwanda är Mark och Darlene Zschech i församlingen Hillsong Church i Australien. De för samman en mängd kristna församlingar och tjänster för att landet igen ska få hopp genom sådana insatser som byggnadsprojekt, medicinsk hjälp och undervisning. (News Bytes)

HÄSTBACKA OM FÅGELINFLUENSAN:

– Jag förstår rädslan, men den är irrationell /.../ Men annars räcker det bra med vanligt sunt bondförnuft. Tvätta bryggan ren från fågelskit vid sommarstugan på morgonen innan man använder den t.ex.

hotfullt som man tycker är oacceptabelt. När det gäller tamboskap ska man göra allt för att hålla vargen utanför. Staten betalar allt material för att bygga stängsel.

Det ryktas ju att vargen av nitiska entusiaster planterats ut i områden där den tidigare inte funnits. Vad tror Hästbacka om de påståendena?

– De stora rovdjuren har en oerhörd vandringslust och vill vandra västerut. Därför vandrar många hit ut till kusten. I södra Kristinestad t.ex. utmynnar en stor vandringsled. Där finns en del vargar som följt dessa urgamla leder. Jag tror inte ett dyft på att någon skulle planterat ut dem. Detsamma gäller björnar, om vilka det också sagts att de planterats ut. Så t.ex. avlivs "överloppsbjörnar" från naturparker och ges till uppstoppning.

– Förr utrotade man rovdjuren för att få ha sin boskap i fred. Det synsättet lever kvar, att det ska vara rovdjursfritt där människan bor. Det är konfliktfyllt hur man ska få det här att gå ihop. Det är väl också så att människan känner sig underlägsen. Hon har inga fysiska förutsättningar att klara av varg och björn utan tekniska hjälpmedel. Men de rovdjur som strövar fritt i naturen är inget hot mot människan. Björnen kan dock vara farlig, därför att den aktivt kan försvara sig mot människan. Samtidigt är den vårt nationaldaggdjur.

Fyra farliga djur

– De fyra djur som i praktiken är farliga för människan i vårt land är fästingar, getingar, huggorm och indirekt skogssorken eftersom den sprider sorkfeber.

Av dessa är det väl fästingarna som det på senare år talats mest om. En av de sjukdomar som de sprider är Kumlingsjukan som tidigare funnits bara på Åland men som numera också finns i Karlebytrakten.

– Dit har den kommit via utplanterade rådjur, säger Hästbacka. Fåglar sprider också fästingar.

Var ska man uppleva naturen?

– Börja med naturen på din egen gård, är Hästbackas råd. Kolla in vilka fåglar eller växter som finns där. Det finns en uppsjö av fält- och handböcker som man kan gå till. Där finns det mycket att läsa för den som vill lära känna naturen. Man kan lära sig mycket om olika arter redan på sin egen gård. Och

Hans Hästbacka nämner varken björn eller varg när han räknar upp de fyra farligaste djuren i Finland. De rovdjur som strövar fritt i naturen utgör inget direkt hot mot människan.

FOTO: HANS HÄSTBACKA

den som har en sommarstuga har ypperliga tillfällen att sitta och iaktta naturen där.

– Att vara ute i naturen är hälsosamt och en bra medicin, både kroppsligen och andligen.

För att hinna uppleva naturen mera ger Hästbacka rådet att någon gång ro eller paddla en kanot, i stället för att åka med en snabb båt. Då rör man sig mera i samma takt som naturen och får därmed också lättare kontakt med naturen.

Vad är det för fågel som sjunger?

Alla tycker vi om fågelsång, men det kanske inte är så lätt att känna igen de olika fåglarna på ens gård. Hur kan man öka den kunskapen?

– Gå med i en förening eller gå på en fågelkurs t.ex. i ett medborgarinstitut, är Hästbackas råd. Sen finns det numera också bra cd:ar om fåglar, där man får reda på fåglarnas utbredning och också kan höra hur de låter.

– Grunden för naturintresset skapas hemma. Barn är av naturen mycket naturintresserade. Ansvaret att ge dem ett intresse för naturen är i första hand föräldrarnas.

Skolans främsta uppgift att lära eleverna samspelet mellan naturen och människan. Sen kan man bygga vidare med artkunskap av olika slag. Naturkunskap är viktigt, för trots att vi är så moderna är vi alltför beroende av naturen i vårt samhälle, och kommer alltid att vara det.

Se, men inte röra?

Får man handgripligen röra t.ex. ett fågelbo som man råkar stöta på i naturen? Åtminstone för barn är ju detta frestande.

– Det finns bara några fåglar som har ett välutvecklat luktsinne. Därför överger de sällan sina ungar även om de märker att någon rört deras bo. Med daggdjur är det däremot annorlunda, men inte heller de överger sina ungar så lätt. Men man ska som regel undvika att röra vid ungar man träffar på. Harungar och rådjurskid t.ex. är inte övergivna fast det kan tyckas så, modern är bara på ett annat håll i närheten.

Trafiken och strukturförändringar dödar djur.

– Flera miljoner djur dör i trafiken varje år. Igelkotten t.ex. har minskat kraftigt i takt med att trafiken ökat.

Då det gäller fåglar har väl alla märkt att det inte är lika välbeställt i holkarna på gården som förr. Hur har fågelbeståndet ändrat?

– Staren har minskat mycket på senare tid. Den vill ha ett odlingslandskap där det finns mycket betande djur. Den hittar mat i den nerbetade växtligheten och djuren drar till sig olika småkryp som staren äter. Åkerfågellarna har minskat pga. av omstruktureringen av jordbruket. Nu har staren återhämtat sig något, men de stora mängderna av starrar kommer vi inte att uppleva så länge vi har ett kreaturslöst jordbruk.

– Många arter av skärgårdsfåglar har däremot blivit betydligt vanligare än för 50 år sedan. Bara några arter har minskat. Förr bedrevs omfattande äggtäkt och jakt. Vintrarna var hårda, och under krigen förekom en hel del oljeutsläpp osv.

– Många skogslevande fågelarter har minskat i takt med avverkningarna under de senaste årtiondena. Detta gäller t.ex. orre och tjäder som försvunnit pga. utdikningar och kalhuggningar. Fågellarna är ju bara toppen av "berget". Det finns oerhört många

Hästbacka om vintern

Vintern är biolog Hans Hästbackas tionde bok och samtidigt den sista i hans serie om årstiderna. Hans bok om Våren utom år 1996, Sommaren år 2001 och Hösten 2003.

Vintern är en intressant vandring genom den längsta av våra årstider. Han beskriver med inlevelse vinterns ankomst och fortskridande. Man får sig till livs en bra lektion i de livsvillkor som gäller för naturen och djuren då vintern härskar. Hästbackas beskrivningar av ljusets skiftningar och växlingar under en dag och under vinterns gång framstår nästan som en sorts poesi. Under sina strövtåg i naturen har han ofta kameran med sig. Boken är också illustrerad med många helsidesfoton.

Man får i boken följa med på vandringar i Hästbackas omgivning i Närpestrakten, men också längre bort. Han ger genom sina beskrivningar läsaren en välbehövlig repetition i naturkunskap. Men man får också lära sig en hel del nytt, åtminstone om man inte själv är någon naturfreak.

Och inte minst får man lära sig nya ord, som många gånger är tekniska ord för att beskriva djur- och naturfeno-

men. Betydelsen av de flesta orden kan man med lite fantasi gissa sig till, men inte alla.

Hästbackas språk är som sagt på sina ställen nästan poetiskt. De detaljrika beskrivningarna kräver en ganska långsam läsning. En sak som stör läsrhythmen något är den alltför flitiga – och oftast felaktiga – användningen av semikolon, ett skiljetecken som man egentligen inte behöver använda alls. De flesta skribenter använder tecknet felaktigt i stället för kolon.

Efter att ha läst boken får man större lust att ge sig ut i skog och mark för att själv göra egna upptäckter. Boken ger mersmak efter flera naturupplevelser.

**Hans Hästbacka
VINTERN
Scriptum 2006**

S-G LILJESTRÖM

andra organismer som minskar i naturen, många lavararter och skalbaggar t.ex.

Människan upphovet till fågelinfluensan

Vad har Hästbacka för synpunkter på fågelinfluensan som det nu skrivs så mycket om?

– Rent statistiskt har det dött ca 90 personer på tre år. Samtidigt har tusentals personer dött i vanlig influensa. Det man kan vara bekymrad för är de vilda fåglarna. En del av dessa kan komma att minska mycket pga. fågelinfluensan.

– Jag förstår rädslan, men den är irrationell. Om fågelinfluensan muterar och flyttar över till människan kan den bli farlig. Det är ju därför som myndigheterna försöker begränsa spridningen. Kontakten mellan vilda och tama fåglar måste stoppas. Men annars räcker det bra med vanligt sunt bondförnuft. Tvätta bryggan ren från fågelskit vid sommarstugan på morgonen innan man använder den t.ex.

– Det sorgliga är att människan åstadkommit influensan. Nästan alla influensaformer kommer från fåglar. Gäss, änder och svanar är av naturen bärare av influensa. Mellan 10 och 20 procent av dessa fåglar kan ha influensa. Ofta får de den på den sibiriska tundran och ofta bryter den ut först i Asien, då

fågellarna flyttar från den sibiriska tundran dit. Människan har med sin fjäderfåhushållning, framför allt i Asien, lagt grogrunden för de här stora influensaepidemierna. Så länge denna hushållning finns i Asien kommer vi att ha dessa epidemier. Vår fjäderfåhushållning är mycket bättre, även om den kanske inte är så bra för fåglarna. Men ur smittosynpunkt är den bra.

Naturen som yrke och inspirationskälla

– Naturen har alltid varit min inspirationskälla och mitt stora intresse, samtidigt som det är mitt yrke idag. Det är bra att vi är måna om naturen, för vi kan inte leva utan den. Människan har skyldighet att bevara och skydda naturen.

– Naturen ger lugn och harmoni för kropp och själ. Den är en bra källa att ösa ur hela livet. Ser man det ur en religiös synvinkel så behöver inte religion och natur stå i motsats till varandra, de kan gå hand i hand, det är alldeles klart. Utomhusgudstjänster är en mycket fin kombination av religion och natur. Det är meningen att vi ska njuta av skapelsen och skydda den, för det mår vi ju själva bra av.

STEN-GÖRAN LILJESTRÖM